

รายงานสรุปการปฏิบัติงาน
ตามแผนงานดำเนินการขับเคลื่อนนโยบายของกรมปศุสัตว์

กิจกรรม เฝ้าระวังการปนเปื้อนเชื้อ *Streptococcus suis*

วัตถุประสงค์

เพื่อเฝ้าระวังการปนเปื้อนของเชื้อ *Streptococcus suis* ตลอดห่วงโซ่การผลิตเนื้อสุกร ตั้งแต่ฟาร์มเลี้ยงสุกร สถานประกอบการฆ่าสัตว์ จนถึงสถานที่จำหน่ายเนื้อสัตว์ และใช้ข้อมูลที่ได้เป็นข้อมูลพื้นฐานในการประเมินระดับการปนเปื้อนของเชื้อจากกระบวนการเลี้ยง การฆ่า การชำแหละ และการจำหน่ายเนื้อสุกร เพื่อกำหนดแนวทางป้องกัน ควบคุม และลดความเสี่ยงต่อการติดเชื้อในประชาชน

ระยะการดำเนินการ ระหว่าง 30 มีนาคม - กันยายน 2569

ปัจจัยแห่งความสำเร็จ

- การประชาสัมพันธ์และให้ความรู้แก่ประชาชน ผู้บริโภค และผู้ประกอบการที่เกี่ยวข้องกับการผลิตเนื้อสุกร ตั้งแต่ฟาร์มเลี้ยงสุกร โรงฆ่าสัตว์ และสถานที่จำหน่ายเนื้อสัตว์ เพื่อให้มีการปฏิบัติอย่างถูกต้องตามหลักสุขอนามัย และลดความเสี่ยงต่อการติดเชื้อ *Streptococcus suis*
- การประสานและเชื่อมโยงข้อมูลระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้องอย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อให้สามารถตรวจสอบย้อนกลับถึงแหล่งที่มาของการปนเปื้อนเชื้อ *Streptococcus suis* ได้อย่างรวดเร็วและถูกต้อง

ปัญหาและอุปสรรค

- เชื้อ *Streptococcus suis* สามารถพบได้ในสุกรปกติที่ไม่แสดงอาการป่วย ส่งผลให้การเฝ้าระวังและค้นหาเชื้อในระดับฟาร์มทำได้ยาก จึงจำเป็นต้องอาศัยการจัดการฟาร์มที่ดี การป้องกันโรค และการปฏิบัติตามหลักสุขาภิบาลอย่างต่อเนื่อง เพื่อลดความเสี่ยงของการแพร่กระจายเชื้อ

ข้อเสนอแนะ

- ควรดำเนินการประชาสัมพันธ์และให้ความรู้แก่ประชาชนผู้บริโภคเนื้อสุกร รวมทั้งผู้ประกอบการที่เกี่ยวข้องอย่างต่อเนื่อง เกี่ยวกับความเสี่ยงของการติดเชื้อ *Streptococcus suis* ทั้งจากการบริโภคเนื้อสุกรที่ปรุงไม่สุกและจากการสัมผัสเชื้อ
- ควรส่งเสริมการป้องกันโรคโดยเน้นการจัดการฟาร์มเลี้ยงสุกรที่เหมาะสม การปฏิบัติงานตามหลักสุขอนามัยในฟาร์มและโรงฆ่าสัตว์ ตลอดจนการชำแหละและการจำหน่ายเนื้อสุกรอย่างถูกต้องสุขลักษณะ เพื่อลดโอกาสการปนเปื้อนและความเสี่ยงต่อการติดเชื้อในประชาชน
- ควรพัฒนาระบบการประสานงานและแลกเปลี่ยนข้อมูลระหว่างหน่วยงานด้านปศุสัตว์ สาธารณสุข และห้องปฏิบัติการ เพื่อสนับสนุนการเฝ้าระวัง การสอบสวนโรค และการตรวจสอบย้อนกลับแหล่งที่มาของการปนเปื้อนอย่างมีประสิทธิภาพ
- เชื้อ *Streptococcus suis* เป็นเชื้อที่พบได้ในสุกรปกติ ไม่แสดงอาการป่วยทำให้การเฝ้าระวังโรคในฟาร์มทำได้ยาก ต้องอาศัยการจัดการฟาร์มที่ดีในการช่วยลดความเสี่ยงของการติดเชื้อ

- การป้องกันโรคติดเชื้อ *Streptococcus suis* ต้องใช้การประชาสัมพันธ์ให้ความรู้ประชาชนผู้บริโภคเนื้อสุกร และผู้ประกอบการที่เกี่ยวข้องทราบถึงความเสี่ยงของการติดโรคทั้งการจากกินและการสัมผัสเชื้อ รวมทั้งวิธีการป้องกันเชื้อโดยการจัดการฟาร์มเลี้ยงสุกร การปฏิบัติงานที่ถูกสุขอนามัยในฟาร์ม โรงฆ่าสัตว์ และการชำแหละเนื้อสุกร เพื่อลดความเสี่ยงในการติดเชื้อ

ผลการดำเนินงาน

1. กิจกรรมประชุมเพื่อวางแผนการดำเนินงานและกำหนดแนวทางเฝ้าระวังการปนเปื้อนเชื้อ *Streptococcus suis* ดำเนินการครบถ้วน

- ดำเนินการประชุมวางแผนการดำเนินงานและกำหนดแนวทางเฝ้าระวังการปนเปื้อนเชื้อ *Streptococcus suis* โดยมีเจ้าหน้าที่สำนักงานปศุสัตว์จังหวัดอุบลราชธานีและปศุสัตว์อำเภอเข้าร่วมประชุม เพื่อกำหนดแนวทางการดำเนินงานร่วมกัน

2. กิจกรรมตรวจสอบย้อนกลับแหล่งที่มาของเนื้อสัตว์ที่ตรวจพบเชื้อ *Streptococcus suis* เพื่อเป็นการเฝ้าระวังการปนเปื้อนของเชื้อ *Streptococcus suis* ดำเนินการครบถ้วน 35 แห่ง จาก 22 อำเภอ

- ตรวจสอบย้อนกลับแหล่งที่มาของเนื้อสัตว์ที่ตรวจพบเชื้อ *Streptococcus suis* เพื่อเป็นการเฝ้าระวังการปนเปื้อนของเชื้อ *Streptococcus suis* จำนวนทั้งสิ้น 35 แห่ง จาก 22 อำเภอ

ดังนี้ พิบูลมังสาหาร 3 แห่ง, สิรินคร 2 แห่ง, โขงเจียม 1 แห่ง, ศรีเมืองใหม่ 1 แห่ง, ตระการพืชผล 2 แห่ง, ดอนมดแดง 1 แห่ง, เหล่าเสือโก้ก 1 แห่ง, ม่วงสามสิบ 1 แห่ง, เมืองอุบลราชธานี 3 แห่ง, วารินชำราบ 3 แห่ง, เขื่องใน 2 แห่ง, นาจะหลวย 1 แห่ง, เดชอุดม 2 แห่ง, สำโรง 1 แห่ง, น้ำขุ่น 1 แห่ง, น้ำยืน 2 แห่ง, พุทธรักษา 2 แห่ง, เขมราฐ 2 แห่ง, โพธิ์ไทร 1 แห่ง, นาตาล 1 แห่ง, นาเยีย 1 แห่ง และบุญศรี 1 แห่ง

3 กิจกรรมเข้าร่วมประชุมคณะกรรมการขับเคลื่อนแผนปฏิบัติการด้านการจัดการอาหารของประเทศไทยระดับจังหวัด จังหวัดอุบลราชธานี เพื่อนำเสนอแผนบูรณาการป้องกันโรคติดเชื้อ *Streptococcus suis* หรือโรคไขุ่หัด ให้บรรจุในแผนงานระดับจังหวัด ดำเนินการครบถ้วน

- เมื่อวันที่ 7 กรกฎาคม 2569 จังหวัดอุบลราชธานีได้จัดการประชุมคณะกรรมการขับเคลื่อนแผนปฏิบัติการด้านการจัดการด้านอาหารของประเทศไทยระดับจังหวัดอุบลราชธานี ครั้งที่ 2/2569 ณ ห้องประชุมศรีเมืองใหม่ ชั้น 3 อาคารสำนักงานอธิการบดี มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี อำเภอวารินชำราบ โดยมีรองผู้ว่าราชการจังหวัดอุบลราชธานีเป็นประธาน และมีหัวหน้าส่วนราชการ ผู้แทนหน่วยงาน และเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องเข้าร่วมประชุม เพื่อร่วมติดตามผลการดำเนินงานตามแผนงานและโครงการสำคัญด้านเกษตรและอาหารของจังหวัด ซึ่งสอดคล้องกับแผนปฏิบัติการด้านการจัดการด้านอาหารของประเทศไทย ระยะที่ 1 พ.ศ. 2566–2570 ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2569 ในการประชุม ที่ประชุมได้รับทราบและติดตามความก้าวหน้าการดำเนินงานด้านอาหารปลอดภัย การพัฒนาผลิตภัณฑ์อาหารของจังหวัด การพัฒนาระบบข้อมูลแหล่งผลิตและแหล่งจำหน่ายสินค้าเกษตรอินทรีย์เพื่อการตรวจสอบย้อนกลับ ตลอดจนสถานการณ์ระบบอาหารและความเชื่อมั่นของผู้บริโภคต่อคุณภาพและความปลอดภัยของสินค้าเกษตรในพื้นที่ นอกจากนี้ ที่ประชุมได้ร่วมกันพิจารณาเป้าหมาย ตัวชี้วัด และโครงการสำคัญภายใต้แผนปฏิบัติการฯ รวมทั้งพิจารณาแผนบูรณาการการป้องกันโรคติดเชื้อ *Streptococcus suis* หรือโรคไขุ่หัด เพื่อ

ผลักดันการดำเนินงานด้านการป้องกัน ควบคุม และเฝ้าระวังโรคตลอดห่วงโซ่การผลิตเนื้อสุกร อันเป็นการลดความเสี่ยงจากการปนเปื้อนเชื้อและส่งเสริมความปลอดภัยด้านอาหารแก่ประชาชนในจังหวัดอุบลราชธานีอย่างต่อเนื่อง

4.กิจกรรม ประชาสัมพันธ์ผู้ประกอบการฟาร์มสุกร โรงฆ่าสุกร ผู้ประกอบการร้านอาหารจำหน่ายเนื้อสุกร เกี่ยวกับเชื้อ *Streptococcus suis* และโรคไข้หูดับ ดำเนินการครบถ้วน

1.ประชาสัมพันธ์ฟาร์มสุกร รวมทั้งสิ้น 109 แห่ง จาก 17 อำเภอ ดังนี้ สำโรง 27 แห่ง, สว่างวีระวงศ์ 25 แห่ง, วารินชำราบ 11 แห่ง, เดชอุดม 10 แห่ง, พิบูลมังสาหาร 8 แห่ง, ดอนมดแดง 5 แห่ง, พุ่งศรีอุดม 5 แห่ง, เมืองอุบลราชธานี 4 แห่ง, นาเยีย 3 แห่ง, กุดข้าวปุ้น 2 แห่ง, ตาลชุม 2 แห่ง, เหล่าเสือโก้ก 2 แห่ง, เขมราฐ 1 แห่ง, น้ำยืน 1 แห่ง, บุณฑริก 1 แห่ง, ม่วงสามสิบ 1 แห่ง และสิรินธร 1 แห่ง

2.ประชาสัมพันธ์โรงฆ่าสุกร รวมทั้งสิ้น 46 แห่ง จาก 15 อำเภอ ดังนี้ เดชอุดม 9 แห่ง, เมืองอุบลราชธานี 8 แห่ง, วารินชำราบ 4 แห่ง, เชื่องใน 4 แห่ง, ม่วงสามสิบ 4 แห่ง, ตระการพืชผล 4 แห่ง, บุณฑริก 3 แห่ง, น้ำยืน 2 แห่ง, พุ่งศรีอุดม 2 แห่ง, เหล่าเสือโก้ก 1 แห่ง, ศรีเมืองใหม่ 1 แห่ง, พิบูลมังสาหาร 1 แห่ง, โขงเจียม 1 แห่ง, ดอนมดแดง 1 แห่ง และสำโรง 1 แห่ง

3.ประชาสัมพันธ์โรงฆ่าสุกร รวมทั้งสิ้น 128 แห่ง จาก 21 อำเภอ ดังนี้ เมืองอุบลราชธานี 31 แห่ง, วารินชำราบ 25 แห่ง, เชื่องใน 12 แห่ง, เดชอุดม 11 แห่ง, ตระการพืชผล 5 แห่ง, น้ำยืน 5 แห่ง, พิบูลมังสาหาร 5 แห่ง, เขมราฐ 5 แห่ง, โพธิ์ไทร 4 แห่ง, ศรีเมืองใหม่ 4 แห่ง, ม่วงสามสิบ 3 แห่ง, กุดข้าวปุ้น 3 แห่ง, บุณฑริก 3 แห่ง, สำโรง 2 แห่ง, โขงเจียม 2 แห่ง, นาจะหลวย 2 แห่ง, พุ่งศรีอุดม 2 แห่ง, นาตาล 1 แห่ง, สิรินธร 1 แห่ง, ดอนมดแดง 1 แห่ง และนาเยีย 1 แห่ง

5.กิจกรรม เก็บตัวอย่างในฟาร์มสุกรขุนที่มีการเคลื่อนย้ายสุกรเข้าโรงฆ่าสัตว์(ตัวอย่างเลือด และ surface swab) เพื่อเป็นการเฝ้าระวังการปนเปื้อนของเชื้อ *Streptococcus suis* ดำเนินการครบถ้วน รวมทั้งสิ้น 70 ตัวอย่าง จาก 10 อำเภอ ดังนี้ สำโรง 20 ตัวอย่าง, วารินชำราบ 9 ตัวอย่าง, พิบูลมังสาหาร 8 ตัวอย่าง, สว่างวีระวงศ์ 8 ตัวอย่าง, เดชอุดม 8 ตัวอย่าง, ดอนมดแดง 8 ตัวอย่าง, พุ่งศรีอุดม 4 ตัวอย่าง, เมืองอุบลราชธานี 2 ตัวอย่าง, นาเยีย 2 ตัวอย่าง และเหล่าเสือโก้ก 1 ตัวอย่าง

6.กิจกรรมเก็บตัวอย่างจากโรงฆ่าสุกร (ตัวอย่างต่อมทอนซิล และ surface swab) เพื่อเป็นการเฝ้าระวังการปนเปื้อนของเชื้อ *Streptococcus suis* ดำเนินการครบถ้วน รวมทั้งสิ้น 30 ตัวอย่าง จาก 10 อำเภอ ดังนี้ เดชอุดม 6 ตัวอย่าง, เมืองอุบลราชธานี 5 ตัวอย่าง, วารินชำราบ 4 ตัวอย่าง, เชื่องใน 4 ตัวอย่าง, บุณฑริก 2 ตัวอย่าง, ดอนมดแดง 2 ตัวอย่าง, ตระการพืชผล 2 ตัวอย่าง, สว่างวีระวงศ์ 2 ตัวอย่าง, พุ่งศรีอุดม 2 ตัวอย่าง และม่วงสามสิบ 1 ตัวอย่าง

7.กิจกรรมเก็บตัวอย่างจากสถานที่จำหน่ายเนื้อสุกร (ตัวอย่างเนื้อสัตว์) เพื่อเป็นการเฝ้าระวังการปนเปื้อนของเชื้อ *Streptococcus suis* ดำเนินการครบถ้วน รวมทั้งสิ้น 20 ตัวอย่าง จาก 13 อำเภอ เมืองอุบลราชธานี 4 ตัวอย่าง, วารินชำราบ 3 ตัวอย่าง, เดชอุดม 2 ตัวอย่าง, กุดข้าวปุ้น 2 ตัวอย่าง, ม่วงสามสิบ 1 ตัวอย่าง, เชื่องใน 1 ตัวอย่าง, บุณฑริก 1 ตัวอย่าง, นาเยีย 1 ตัวอย่าง, พิบูลมังสาหาร 1 ตัวอย่าง, โขงเจียม 1 ตัวอย่าง, เขมราฐ 1 ตัวอย่าง, สำโรง 1 ตัวอย่าง และโพธิ์ไทร 1 ตัวอย่าง